

رشد محسوس نرخ کالاها و خدمات موردنیاز مردم

داده‌های مرکز آمار از تورم منتهی به شهریورماه نشان می‌دهد، نرخ کالاها و خدمات موردنیاز مردم با افزایش محسوسی مواجه بوده است، به گزارش «مهر»، در این گروه، رشد نرخ کالاها نسبت به مردادماه به ترتیب برای خوراکی‌ها ۶/۳درصد، نان و غلات ۲/۵درصد، گوشت قرمز و سفید و فراورده‌های آن‌ها ۷/۸درصد، گوشت قرمز و گوشت ماکیان ۷/۵درصد، ماهی‌ها و صدف‌داران ۱۰/۴درصد، شیر، پنیر و تخم‌مرغ ۶/۵درصد، روغن‌ها و چربی‌ها ۴/۷درصد، میوه و خشکبار ۴/۶درصد، سبزیجات ۸/۹درصد، شکر، مربا، عسل، شکلات و شیرینی ۹/۶درصد و چای، قهوه، کاکائو، نوشابه و آب‌میوه ۹/۶درصد بوده است.

یکشنبه ● ۸ مهر ۱۳۹۷ ● شماره صد و هفتاد و یک

۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

«آتی‌نو» وضعیت بازار اقلام غذایی اساسی را بررسی می‌کند

تقاضای کاذب، جولان می‌دهد!

واردات کالاهای اساسی نیز به طور چشمگیری افزایش پیدا کرده است، همچنین ارز ارزان فرادار اختیار وا‌ردکنندگان کالای اساسی قرار گرفته‌است.

■ ضرورت تعامل دولت با اصناف برای تنظیم بازار کالاهای اساسی

در همین خصوص، محمد آقاطاهر، رئیس اتحادیه‌بنکداران موادغذایی باتاکید بر شرایط خاص اقتصاد ایران و نیاز کشور به آرامش در بازار موادغذایی، به «آتی‌نو» می‌گوید: «کشور مادر برخی اقلام غذایی مثل برنج و روغن و گوشت نیازمند واردات است و طی این سال‌ها همواره دولت‌مردان در قالب نهادهای

تأمین و تنظیم‌بازار، میزان صادرات و واردات کالای اساسی را پالانس کرده‌اند و با توجه به میزان نیاز، حجم آن را کنترل کرده تا به مشکلی بر نخورند. اما مسئله‌ای که در حال حاضر در کشور وجود دارد و بیش از گذشته به مشکلات دامن زده است، عدم ارائه راه‌حل درست برای حل مشکلات اقتصادی است که روزبه‌روز بر هم تلنبار می‌شوند. باید پذیریم اقتصاد مایک اقتصاد بیمار است و بروز هر اتفاق غیرمنتظره‌ای روی یک سری بخش‌ها به طور ناخواسته، تاثیر مخرب می‌گذارد. جریان سرکش تقلیدنگی، یکی از مهم‌ترین نقطه‌ضعف‌های اقتصاد کشور است که در این مدت نیز با تهدیدهای ناشی از تحریم،

همچنین کاهش درآمدهای نفتی، هيجان‌بيشتری برای ورود به بازارهای سفته‌بازانه پيدا کرده است که باید به‌شدت مراقب آن باشیم.»

وی با تاکید بر اینکه نباید بگذاریم کالاهای اساسی، طعمه

سوداگران شود، می‌افزاید: «در چند ماهه اخیر مشکلات اساسی زیادی در اقتصاد کشور داشته‌ایم. نرخ ارز به طور غیرمنتظره‌ای افزایش پیدا کرد، همچنین بخش زیادی از ذخایر ارزی به دلیل مدیریت غلط ارز ارزان ۴۲۰۰ تومانی در مسیر واردات کالای غیرضروری و لوکس، هدر رفت. این وضعیت مردم را به تأمین نیازهای اساسی بدین می‌کند در حالی که کمبودی در موجودی‌های این مواد وجود ندارد.»

آقاطاهر تصریح می‌کند: «ما بارها این نکته را مورد تاکید قرار دادیم که بهتر است دولت در زمینه توزیع اقلام اساسی نقش محوری به اصناف بدهد، ولی به این توصیه عمل نشد. اکنون که اقتصاد کشور متحمل آسیب‌های زیادی ناشی از تقلیدنگی سرکش است و روزانه بر میزان آن افزوده می‌شود نیز مدیریت صحیح دولت و تعامل با اصناف می‌تواند، بخش عمده‌ای از مشکلات کنونی بازار در خصوص مواد خوراکی موردنیاز، دارو و کالای اساسی را جبران کند که تعادل در صادرات و واردات، بخش مهمی از این مدیریت صحیح است.» رئیس اتحادیه‌بنکداران موادغذایی با بیان اینکه دولت بدون کمک اصناف نمی‌تواند

جریان توزیع اقلام اساسی را تنظیم کند، خاطرنشان کرد: «در سال‌های ابتدایی انقلاب، مدل‌های موفق‌ی از همکاری دولت و اصناف در توزیع کالاهای اساسی شاهد بودیم که این مدل‌ها در شرایط امروز نمی‌تواند از مشکلات گره‌گشایی کند.»

کتی‌نو | ۰۵

■ افزایش نرخ ارز و بی‌ثباتی مقررات

افشین کلاهی، عضو اتاق بازرگانی ایران نیز با اشاره به روند تأمین بازار و توزیع کالای اساسی در بازار، به «آتی‌نو» می‌گوید: «دو عامل اساسی باعث‌شده مسئله کالای اساسی با مشکل مواجه‌شود؛ یکی افزایش نرخ ارز و دیگری تدوین مقررات و آیین‌نامه‌های جدیدو متنوع دستورالعمل‌های متعدد طی این مدت روی توزیع به‌موقع کالاهای اساسی و سرعت آن تأثیر گذاشته و تا حدودی روند آن را کندتر کرده است، اما متأسفانه مسئله بیش از آنکه به کمبود کالا مرتبط باشد، به حواشی ایجادشده در این باب نیز برمی‌گردد. در حالی که بین مردم و مسئولان بی‌اعتمادی به‌وجود آمده، ادبیات و نوع صحبت مسئولان در خصوص تأمین بازار و رفع مشکلات اقتصادی نیز بر این بی‌اعتمادی می‌افزاید و حتی مشکلات را چندین برابر می‌کند. این عامل حتی مهمتر از افزایش نرخ ارز و عوامل اقتصادی در وضعیت فعلی بازار نقش داشته است.» کلاهی افزود: «همیشه این‌طور نیست که با گفتن اینکه مشکلی وجود نداردو صحبت‌های امیدوارانه، مردم راقانع کرد. متأسفانه عدم پاسخ‌گویی وشفافیت باعث‌شده این مدل صحبت‌ها حتی تأثیر معکوس هم داشته باشد. ایجاد جو مثبت روانی به معنی دادن اطلاعات غلط نیست، بلکه این جو با دادن اطلاعات درست و پذیرش واقعیت‌ها و تلاش واقعی برای حل آن، به‌وجود می‌آید که طبیعتاً در صورت تحقق آن، شاهد تلاش مردم برای ایجاد آرامش در بازار یا کاهش تقاضای کاذب برای کالاهای اساسی خواهیم بود. اینکه مدام از زبان مسئولان بشنویم کالاهای اساسی دچار کمبود نیست، ولی در بازار اتفاق دیگری رخ دهد قطعه‌ای ایجاد تقاضای کاذب دامن می‌زند.» وی در ادامه با اشاره به اینکه تحریم‌ها تشدید شده و همین باعث مشکلاتی در روند توزیع کالای اساسی شده است، ادامه می‌دهد: «اگرچه تحریم چیز تازه‌ای نیست، اما نمی‌توان تأثیر آن را روی تنش‌های اخیر اقتصادی نادیده انگاشت. از سال‌های دور، کشور ما متحمل تحریم‌شده‌و در آن برهه هم تحریم‌ها اثر منفی زیادی بر اقتصاد داشته، اما با این حال به شدت این موقع نبوده است. الان نه تنها از جانب یک کشور، بلکه از جانب بسیاری از کشورهای دنیا کم‌وبیش دچار فشار اقتصادی شده‌ایم. خیلی از شرکت‌ها به‌رغم حمایت کشور‌های اروپایی، حاضر به همکاری با ما نیستند، چراکه از سوی دولت آمریکا جریمه می‌شوند و در همین راستا، می‌توان شرکت‌های معتبر زیادی را نام برد که جریمه شراکت با کشور ما را برداخته‌اند، بنابراین در شرایط حاضر مدیریت درست، کاهش دستورالعمل‌های اجرایی به‌ویژه شفافیت و اطلاع‌رسانی درست به بازار و تأمین آن، کمک خواهد کرد در غیر این صورت، چالش‌ها ادامه دارند.» این‌ها نه به دلیل تقاضای مردم، بلکه به دلیل نادیده انگاشتن عواقب تصمیم‌هایی است که عجولانه اتخاذ می‌شود. اقشار کارگر و کم‌درآمد از شرایط موجود بیشتر زیان می‌بینند؛ مسئولان کشور وظیفه دارند پیامد تغییرات فعلی را ببینند و برای تأمین نیاز اقشار کم‌درآمد به کالاهای اساسی تمهیدات ویژه اتخاذ کنند.

کمبود مصنوعی اقلام اساسی، قابل مدیریت است

بحث تأمین امنیت غذایی در شرایط تحریمی، یکی از مهم‌ترین مسائل کشور به‌شمار می‌رود و همه می‌دانیم که در کنار همه مسائلی که به دلیل افزایش نرخ ارز و تحریم‌ها به‌وجود آمده، آمریکا نیز از طریق حرکت‌های ایدایی رسانه‌ای تلاش می‌کند احساس کمبود کالا یا گرانی شدید آن را به مردم القا کند. به همین دلیل بعضا شنیده می‌شود که واردات و صادرات با مشکل مواجه شده و آمیدی برای بهبود اوضاع نیست در حالی که ریشه مشکلات توزیع کالاهای اساسی صرفاً به تحریم بر نمی‌گردد.

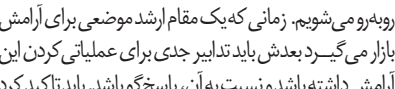
جو منفی کمبود کالاهای اساسی یا افزایش قیمت‌ها پیش از عوامل تأثیرگذار بر افزایش قیمت کالا و کمبود آن، بر ایجاد محدودیت‌های بازار تأثیر می‌گذارد و خودبه‌خود باعث می‌شود مردم، برخی از کالاها را بیش از میزان واقعی نیاز خریداری کرده و در خانه نگه دارند. تأثیر این اقدام را در کمبود برخی از کالاها مثل پوشک، دستمال کاغذی و... طی مدت اخیر دیده‌ایم. هجوم مردم قطعاً کار را برای مسئولان در تأمین بازار سخت می‌کند، اما مسئله فقط تقاضای کاذب مردم نیست و باید اخباری را که به این تقاضا دامن می‌زند با پوشش‌های گسترده رسانه‌ای خنثی کرد. به اعتقاد من، با توجه به تجربه‌ای که کشور ما در برهه‌های متفاوت از دوره جنگ تحمیلی گرفته تا تحریم‌های اقتصادی و... دارد، قطعی یا حتی کمبود کالاهای اساسی در حال حاضر محتمل نیست و با واقعیت‌های اقتصادی ما جور در نمی‌آید. ضمن آنکه باید تأکید کرد، در هیچ برهه‌ای کشور با محدودیت در واردات دارو و موادغذایی و کالاهای اساسی مواجه نبوده که حالا تحت فشار تحریم‌های شدید با آن مواجه شود. اگر اندک دقتی به شرایط فعلی بازار و مراحل مختلف عرضه کالا کرده باشیم، بیشتر مشکلات فعلی حاصل جو روانی است که به دلیل ترس از تحریم در بین مردم به‌وجود آمده است، به بیانی دیگر، حاصل افکاری است که به واسطه دشمنان کشور و برخی از سودجویان و واسطه‌گران یا کسانی که پای منافع سیاسی آن‌ها در میان است، در بین مردم منتشر می‌شود در حالی که منابع درآمدی و ارزی دولت با وجود کاهش و پیش‌بینی می‌شود از این پس نیز به‌رغم فشارهای کشور آمریکا با محدودیت شدید مواجه نخواهیم شد.

موضوع افزایش قیمت نفت به ۸۰ تا ۹۰ دلار، خوش‌بینی نسبت به دارایی‌ها و ذخایر ارزی حاصل از فروش نفت را بیشتر می‌کند. از سوی، ۲۱میلیارد دلار کالا به کشور وارد شده و به دلیل هجومی که واردکنندگان برای واردات در زمان ارزانی ارز داشته‌اند، اعتماد به کافی بودن کالاهای اساسی را بیشتر می‌کند. با این حال تنها ممکن است در قیمت اقلام اساسی اختلالات گذرابی به‌وجود بیاید یا مانند چند ماه اخیر کمبود کاذب در کشور به‌وجود آید که آن نیز قابل مدیریت است.

کارشناس اقتصادی

شایعه کمبود یا گرانی کالاهای اساسی که با نزدیک‌شدن به زمان تحریم‌های نفتی، بیشتر می‌شود، به یکی از چالش‌های مهم مردم و تولیدکنندگان تبدیل شده است. این روزها مدام از سمت فروشندگان و عرضه‌کنندگان کالا، می‌شنویم که بیشتر بخرید، چون در آینده گران‌تر می‌شود. برخی از گزارش‌های میدانی نیز نشان از افزایش انبارهای غیررسمی و افزایش سوداگری در چرخه توزیع کالا دارد که انبارکردن کالا را توسط دسته‌ای از مردم، توجیه می‌کند. اما مسئله همان‌طور که فعالان اقتصادی نیز اذعان دارند، نه کمبود به معنای واقعی، بلکه سراب کمبود، تقاضای کاذب، مدیریت نادرست بازار و موج بی‌اعتمادی به‌فرایند توزیع کالا در بازار است. قاچاق برخی کالاهای اساسی مثل گوشت (دام زنده) به خارج، در شرایطی که این نوع صادرات به‌صورت رسمی، ممنوع اعلام شده، همچنین صادرات مواد اولیه در پی همین امر بروز کرده است. اما آیا بهره‌رستی کشور ما با چالش تأمین کالای اساسی مواجه است؟ اگرچه در صحبت‌های مسئولان و کسانی که در مرحله توزیع کالای اساسی در بازار نقشی دارند، وعده‌هایی مبنی بر تأمین به‌موقع بازار و حل مشکلات در آینده، تضمین داده می‌شود، اما برابند این صحبت‌ها، به عملکردهای عینی منتهی نشده است. البته طی چند ماه گذشته تلاش زیادی برای مقابله با این نگرش‌های منفی انجام شده و واردات کالای اساسی نیز به طور چشمگیری افزایش پیدا کرده است. همچنین ارز ارزان صرفاً در اختیار واردکنندگان کالای اساسی قرار گرفته است تا اطمینان مردم به‌ورود به‌موقع کالای اساسی بیشتر شود. شاید اگر مسئولان در کنار این تلاش‌ها، پذیرش واقعیت‌ها و عدم انکار آن را در دستور کار قرار دهند بازار سروسامان بهتری پیدا کند، چرا که به گفته کارشناسان، بایدپذیریم که در تأمین کالای اساسی مشکلاتی وجود دارد و در مدیریت این مشکلات موفق نبوده‌ایم. آمار واردات کالاهایی اساسی طی چند ماه گذشته، نشان می‌دهد اگرچه رشد این واردات روی تراز تجاری کشور به‌رغم رشد صادرات، تأثیری منفی داشته است، اما در مقابل خیلی نباید نگران کمبود یا گرانی بیش از اندازه کالاهای مورد نیاز مردم باشیم. بر اساس آمارهای منتشرشده توسط گمرک، در چهار ماهه نخست سال جاری روغن، ذرت دامی، برنج، لوبیا سویا، جو، کنجاله و گوشت منجمد گاواز جمله کالاهای اساسی هستند که بیشترین میزان واردات را داشته‌اند. در مورد گندم نیز شرکت بازرگانی دولتی اطمینان داده که خودکفایی گندم ادامه دارد و سیلوها به اندازه کافی اندوخته دارد. انتقادی که همواره در بحث تأمین کالای اساسی مطرح بوده است، عدم مدیریت درست بازار و کنترل حرقه‌ای شرایط نامساعد و بحرانی است. اصلاح این امر به اضافه واقع‌نگری باعث می‌شود به کافی بودن ذخایر ارزی و منابع مالی کشور برای تأمین کالاهای اساسی اطمینان بیشتری داشته باشیم.

روبه‌رو می‌شویم. زمانی که یک مقام ارشد موضعی برای آرامش بازار می‌گیرد بعدش باید تدابیر جدی برای عملیاتی کردن این آرامش داشته باشد و نسبت به آن، پاسخ‌گو باشد. باید تأکید کرد آن‌گونه که شایسته است تدبیری برای وضعیت التهای بازارهای مختلف از جمله بازار کالاهای اساسی اندیشیده نشده است. معتمد این تغییر و تحولات قیمتی و موضوعاتی از این دست، به سود گروه‌های مهمی مثل بیمه‌ها، بانکداران، بدهکاران بزرگ بانکی و بانک‌هایی بوده که خطای بزرگ بانکی داشته‌اند و با افت ارزش پول ملی، بدهی‌های آن‌ها نیز بی‌ارزش شده است. با افت ارزش پول ملی، مردم به گمان اینکه برای تأمین اقلام ضروری موردنیاز خود دچار مشکل می‌شوند به بازار هجوم آورده‌اند. اینکه واقعیت‌هایی از این دست را منکر شده و سراغ تقاضای مردم برای توجیه شرایط فعلی برویم، نهایت بی‌انصافی در حق مردمی است که با بدترین شرایط اقتصادی و اجتماعی کنار آمده‌اند. مردم ما به‌خاطر شخصیت، فرهنگ و تمدن غنی، بهترین رفتارها را در شرایط سخت در پیش گرفته‌اند و به‌رغم مواجهه با این حجم از

عدم قطعیت و نگرانی از آینده و با وجود اینکه هر روز بخشی از دارایی خود را از دست می‌دهند و آن‌هایی هم که دارایی ندارند، تحت فشار برای تأمین نیازهای خود برای ادامه حیات هستند، اما همچنان رفتارهای سالم دارند، به امور روزمره می‌پردازند و رفتارهای تنداجتماعی ندارند. این گرفتاری حاضر فایده‌دلیل اشتباه در برخی تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌هاست. به‌عبارتی نوک پیکان اصلاحات و بهبود، باید به سمت کسانی باشد که متناسب با تغییر و تحولات، میزان درد و گرفتاری را شبیه مردم عادی تحمل نمی‌کنند. همه مسائل و مشکلات فعلی را سال گذشته فعالان اقتصادی تذکر دادند و در کمیسیون‌های مختلف هیئت نمایندگان اتاق تهران بیان کردند. اما مورد توجه قرار نگرفت. چرا مواد اولیه در صنایع پایین دستی به دلیل منافع عده‌ای خاص از کشور صادر می‌شود. افزایش قیمت رب گوجه مصداق یارزی بر این امر است. بر اساس آمارها ما ۲ برابر سال گذشته در طول دو ماه گذشته با قیمت نازل و غیر حرفه‌ای صادرات گوجه داشته‌ایم که طبیعتاً نتیجه آن، افزایش قیمت و هجوم مردم برای تأمین

عضو اتاق بازرگانی تهران